

ZIESTRĒKS

Tautas žurnāls

2014.GADA SEPTĒMBRĪ

18
426

❖ Ornitologs
AGNIS BUŠS
atklāj putnu
noslēpumus

❖ Par baltu
viенotību

❖ Rīgas
«Dinamo»
fanu fans
**JĀNIS
BARKĀNS**

❖ Vientulība —
nopietna slimība

❖ Krimas
pazemes
noslēpumi

❖ Ķeltu
ornamentu
spēks

❖ Ozols
un zīles —
veselībai

CENA 1,78 EIRO

ISSN 1407-5059

39

ANDRA VLĀTRAS foto

Tautisms

ALDAS ENGELES foto

(Turpinājums.
Sākums 17.numurā)

Tautismā ārkārtīgi svarīgu vietu ieņem Kultūras attiecību grupa, jo tieši kultūra cīlveku atdala no pārējās dzīvās pasaules kā domājošu un garīgu būtni. Pirmkārt, tās ir cīlveka un Dieva attiecības. Feodālismā un dzīmītbūšanā, līberālismā un demokrātijā, neoliberālismā un dēmonkrātijā šis attiecības aizstāj ar kādu no vergu reliģijām. Tājās cīlveka tīcība ir vērsta uz kādu dievišķotu personu, bet pašu reliģiju jau izmanto kādas tautas iekarošanai vai kā metodi turēšanai garīgā paklausībā un fiziskā kalpībā. Otrkārt, tās aptver garīgās un dvēseliskās attiecības starp pašiem cīlvekiem, starp cīlvekiem un Dievu. Šis attiecības aptver tiro prātu un tautas egregoru vienojošās un veidojošās attiecības, kā arī tautas garu un tautas dvēseli.

Otrā grupa ir sociālekonomiskās attiecības.

Pirmkārt — starp cīlvekiem, paaudzēm t.sk. bērniem un vecākiem, vecvecākiem jeb lielgimenes attiecības, dzīmītas locekļiem un dzīmtām, profesijām, demokrātijā un dēmonkrātijā radītām kārtām (korpokrātu, partokrātu, kompradoru — «valsts iztīgotāju» kārtu, pauperu-lumpenu, «bomžu» utt.), starp tautu un «biezo» grupējumiem (oligarhu, banksteru, gangsteru utt.), starp sociālām kopienām un etnogrāpām. Dēmonkrātijā sociālās attiecības ir reducētas uz vergu-vergturu, vergu «ražošanas» (skolas un dualā izglītība), regulējām bezdarba un pauperīsmā attiecībām. Kroplās kārtas tautismā never pastāvēt un nav iespējamas, jo tās ir pret tautisma esamības būtību.

Otrkārt, politiskās attiecības starp publisko varu (galvenokārt valsts varu) un tautu. Ja demokrātijā publiskā vara pieder vairatai un dažāda tipa oligarhiem, tad tautismā tā pieder un to veido TAUTA. Tautisma apstākļos valsts vara — politiskā un jebkura izpildvara — pieder tieši tautai, bez jebkādām dekorācijām un starpniekiem-parazītiem. Tautismā valda tautvaldība.

Treškārt, ekonomiskās attiecības, kuras aptver attiecības pret lietām, darbu, ražošanu un sadali. Dēmonkrātijā visa ražošana un ražošanas līdzekļi, finanses ir koncentrētas oligarhijas rokās, fašismā un sociālismā — valsts rokās, bet tautisma apstākļos valda patiesa tautas saimniecība.

Ceturtkārt, kā specifiskas attiecības varam atsevišķi izdalīt ipašuma attiecības, kuras aptver garīgo un materiālo ipašumu. Dēmonkrātijas apstākļos valda tikai valsts varas kā subjekta un oligarhu ipašums, tautai pieder tikai personīgais ipašums. Zeme, mājas, dzīvokļi, veikali, ražotnes pieder tikai tāk ilgi, kamēr «ipašnieks» maksā vardarbīgos — parastos, dubultos un triskāršos nodokļus. Demokrātijas/dēmonkrātijas apstākļos tautas privātpašums praktiski ir likvidēts, tā saucamais «svētais privātpašums» ir tikai fikcija, jo tautai uz «savu» ipašumu, de-facto ir iedotas ierobežotas lietošanas tiesības.

Tautismā eksistē ipašuma daudzveidība: personīgais, privātais, tautas kopipašums un «svešais ipašums», kuram tauta devusi piekrīšanu lokālā, reģionālā vai valsts mēroga referendumā veidā (piemēram, NATO karabāze vai hamburgeru McDonalds vai Lukoil DUS). Dēmonkrātijā tautai kā kopipašums nekas vairs nepieder, tas ir pārvērties par valsts varas izsaimniekojamu, notīgojamu ipašumu. Valsts aparāts saimnieko ar tautas kopipašumu kā ar savējo (piemēram, tautas kopipašuma — valsts bankas «Citadele» vai «Hipotēku un zemes bankas» izpārdošana u.c. — pie-mēru sākumā). Tautas ipašuma notīgošana aiz slepenām un bez slepenām durvīm ir vispārpieņemta un demokrātiska lieta, turklāt notīgošana vienmēr notiek, piesedzoties ar «viģes lapu» — kādu mistisku ES vai SVF vai kādu citu pieprasījumu. Bet tā taču ir valsts nozagšana un tautas aplaupišana!

Trešā grupa ir ģeogrāfiskās attiecības.

Pirmkārt, tā ir daba sevī, jo cīlveks pats fizioloģiski ir dabas sastāvdaļa — bioloģiska būtne, kas atrodas noteiktā bioloģiskās dzīves ritējuma posmā. Mēs varam tēlaini teikt — daba ir cīlvekā, bet šo, it kā elementāro attiecību sevī, pilnīgi

ignorē demokrātija. Piemēram, «pulksteņus» groza uz priekšu un atpakaļ, nepievēršot uzmanību tam, cik liela nozīme ir cīlveka diennakts bioloģiskam ritmam, vai netiek pievērsta uzmanība cīlveka gerontoloģiskām un demogrāfiskām atšķirībām.

Otrkārt, cīlveks, kā ģeogrāfiskās ainavas sastāvdaļa kopumā, veido vienu no ģeogrāfiskās ainavas struktūrām, kuras saucu par ģeogrāfiskās ainavas noos-truktūru un sociogēnu struktūru, tāpēc ģeogrāfiskā ainava eksistē kā telpiska ģeosistēma. Neoliberāli, tieši tāpat kā komunisti, pilnīgi ignorē šo polistrukturālo veselumu, tā graujot paši savu eksistences pamatu, jo neviens struktūra šajā ģeosistēmā nav prioritāra. Šo Dieva noteikumu neoliberāliem ir grūti aptvert, jo tas nav ne pārdodams, ne nopērkams, ne apkilājams.

Treškārt, tās ir cīlveku attiecības un attieksme pret apkārtējo dabu. Šīs ir centriskas attiecības, kur cīlveks ir centrā un viss, kas ir ap viņu — gan dzīvā, gan nedzīvā daba, tehnoloģie elementi, ir cīlveka dzīves ģeogrāfiskā vide. Tautismā, kurā tauta saprot to, ka tā ir dabas sastāvdaļa, valda cīlveka un dabas harmonijas attiecības, t.i., saskaņas un samērīguma attiecības. Tautismā arī cīlveki pārveido un rada jaunu vidi, bet to dara, līdzsvarojot savu dzīvi ar Dabu un nemit vērā atgriezenisko saiti.

Ceturtkārt, atsevišķi jāizdalīta attiecības pret dabas resursiem, kuri ir paša cīlveka šodienas un nākotnes eksistences pamats. Neoliberālu plēsonīgo attieksmi raksturo neliels, bet spīgts piemērs par jau pieminēto zāles plaušanu. Viņi liek iznīcināt ziedošas plavas un ataugas iznīcināšanas dēļ. Pūkes plāvā drīkst būt tikai 15 cm augstas, lai gan dažas pašvaldības atlauj pūkēm augt pat 20 cm augstām. Neaizmirīsim, ka Latvijas dabiskās ģeogrāfiskās ainavas normāls stāvoklis ir MEŽS, tāpēc jebkura atauga ir Dievam svētīgs darbs. Nozāģēji koku — iestādī desmit un ļauj augt atvasēm!

Kad jūs visas šīs attiecības savienosiet vienā veselumā, tad iegūsiet sabiedrīskās iekārtas struktūru. Tas, kādas ir šīs attiecības vai kuras no tām vispār tiek ignorētas, ir atkarīgs no sabiedrīskās iekārtas. Demokrātijā un dēmonkrātijā sabiedrīskas attiecības varmācīgi censas regulēt valsts vara. Sociālā ekonomiskās attiecības virjiem izdodas sev vairāk vai mazāk pakļaut, regulēt, sankcionēt (atzinēt par likumīgām), bet ar citām attiecībām ir grūtāk tikt galā. Demokrātijā valsts varas iedarbība uz sabiedrīsko iekārtu ārēji vienmēr ir skaistī iepakota un izskatās pat tiesiska, bet īstenībā saturs dažkārt ir prettautisks, pat prettiesisks, nerunājot nemaz par antikonstitucionāliem likumiem. Tas notiek tāpēc, ka dēmonkrātijā normatīvos aktus pieņem kādas politbrīgādes interesēs, kura to panāk, manipulējot ar vairatu.

Tautisma apstākļos visas šīs sabiedrīskās darbības un attiecības ir SPĒKĀ,

tās darbojas — tīkai tautisms nedod ie-spēju valstij kā publiskai varai uzkundzēties pār tautu. Tautismā tauta nevis atdod, nevis sadarbojas ar valsts varu (tā nav un nevar būt varas partnerība), bet izveido savu izpildvaru. Tautas varas orgāni (Sapulce) algo izpildvaru, nosaka viņiem samaksas izmērus un termiņus. Tauta, nemit vērā savas vajadzības un iespējas, piešķir atalgojumu izpildvara par izpilddarbu. Tauta šo izpildvaru iedod izpildinstitūcijām uz noteiktu laiku un tīkpat viegli to atsauc, kad to rada kāda nepieciešamība vai neapmierinātība, vai kļūdišanās, vai finanšu trūkums. Pēdējos gados no neoliberālistu puses bieži tiek propagandēta un ieviesta dzīvē tautas vai sabiedrisko organizāciju partnerība ar valsts varu, tiek propagandēta sadarbošanās ar valsts varu — tā ir pēc būtības un metodoloģiski nepareiza kārtība. Tautai ir jākomandē valsts vara, jākontrolē, jāveic pastāvīgs monitorings pār to, nevis jāsadarbojas, un kur nu vēl jāveido publiski — privātie karteļi (slavenie PPP — Private-Public Partnership). Valdība veic pārrunas ar arodbiedrībām — tas ir Ābsurda teātris, un to spēlē nopietni aktieri ar nopietnām sejām. Tautismā, valsts mērogā, valsts loma (pozitīvā nozīmē) — kā tautas valstij, pieaug sabiedrības dzīvē un saimniecīša darbībā, bet tajā pašā laikā pieaug arī sabiedrisko organizāciju — pašpārvaldes loma, saglabājoties tautas izšķirošai un vadošai pozīcijai. Neoliberālu sapnis ir pārņemt valsts funkcijas, izveidojot savus sindikātus, un pārvaldīt valstis un tautas, kā, piemēram, privātā Federālā Rezervju Sistēma ASV sagrabusi naudas emīsiju un kontrolē un vada valsti, tautu, pasaulli. No vēstures zinām valsti sindikātu — Kijevas Rus. Latvijas neoliberāli un kompradori valstī tautas izpildvaru vispār ir likvidējuši.

Sabiedrisko attiecību balsts — tīkumība, paražas un tiesības (dabiskās, dabas, ieražu un valsts radītās «objektīvās» tiesības).

Sabiedrisko iekārtu raksturojošām sabiedriskām attiecībām ir savi balsti, avoti, cēloni. Sabiedriskās attiecības balstīs galvenokārt attieksmē un darbībā ar un pret lietām un parādībām, kuras regulē tīkumība, paražas, tautas tiesības (rakstītās un nerakstītās) un valsts varas tiesības. Katrai no tām ir savs darbības un attiecību regulējošs MĒRS jeb mēraukla, kura izpaužas normās: tīkumīkas normas, paražu jeb konvencionālās normas, tautas tiesīskās un valsts tiesīskās normas. Trīs pirmās ir raksturīgas tautismam — tautvaldības apstākļos, bet pēdējās, valsts varas tiesības, ierādās līdz ar vīkingu-līvu iebrukumu un krustnešu okupāciju.

Tiesības varam iedalīt divās lielās sadalījumiem: pirmā — Tautas tiesības, kuras aptver dabiskās tiesības un brīvības, kā arī ieražu tiesības, un otrā sadala — valsts varas tiesības (valsts tiesības, krimināltiesības utt.). Pēdējās valsts ir nodefinējusi (izdevusi pati valsts) kā t.s. «objektīvās» jeb «pozitīvās» tiesības, tautai atstājot «subjektīvās tiesības» (dažādi

lieto šo terminu). Valsts varas tiesības ir pavēles, aizliegumi un tiesības sodit. Tās tiek definētas kā kaut kāds nepārvarams objektīvs šķērslis, tā, it kā tās būtu gandrīz vai Dieva dotas, un, pasarg' Dievs, tās apstrīdēt, bet faktiski tās ir kāda grupējuma — valdoņa izstrādātas un tautai tiek uzspiestas. Valsts varas tiesības faktiski ir valdoņa tiesības pret un pār individuū un tautu, protams, situācijā, ja valsts vara nepieder tautai.

Neoliberālismā valda valsts varas tiesības, viss pārējais viņiem ir dekorācijas vai māntīcīgi relikti. Tautisms — tieši otrādi — balstās uz tīkumību, parāzām, tradīcijām, dabiskām un ieražu tiesībām, kuru nosargāšanai faktiski jau arī valsts ir radīta. Tautismā valsts varas tiesības ir reducējamas uz tautas tiesībām, valsts varai atstājot tiesības pildīt tautas varas izpildpienākumus.

Tīkumība latviešu tautai balstās tradīcijās, un to atspoguļojums redzams parāzās un dzīves ritumā (t.sk., laikrīta jeb kalendārajos rituālos). Tīkumība risinā problemās ne tīkai starp labo un ļauno, gudrību un muļķību, mīlestību un naidu, līksmi un skumjām, godu un nodevību, čāklumu un slīnkumu, draudzību un ienaidu, bet arī virza tautas labklājību un regulē labestības gaisotnē attiecības starp sabiedrības locekļiem un izpildvaru. Tīkumībai ir arī savs mērs, un tas izpaužas tīkumīkas normās, kuras tauta ir izstrādājusi gadu simtus un tūkstošus garā mūžā. Tīkumīkas normas regulē visas sabiedrības dzīvi. Tās prasa no katras zināmu rīcību vai arī atturēšanos no tās. Tīkumība, pirmkārt, ir — atbildība un pienākums. Demokrātijā un dēmonkrātijā tīkumību saprot loti virspusejī, un dažs demokrāts par ceļameitām un tīkumības policiju tālāk neaizdomājas, ar tīkumību saprotot loti šauru uzvedības aspektu. Tautismā tīkumība veidojas — nāk no tautas dīvējādi: caur sīrdsapziņu (ar to ir jāpiedzīmst) un ar audzināšanu. Sīrdsapziņu nevar nopirk un nevar pārdot (tad tās nemaz nav bijis). Tīkumīkas normas cilvēks pilda brīvprātīgi, ja nepilda vai greizi kaut ko izdara, tad cilvēks dzīvo sīrdsapziņas pārmetumos, viņam piemīt tāda pašnosodoša apziņas ipašība kā kauns. Tas arī ir tas lielākais soģis, turpretim demokrātijā sods ir vardarbīgs. Labs pie-mērs demokrātiskai sabiedrībai ir nesenā mantas zādzība veikalā Maxima 5 euro vērtībā un tam sekjošais iznīcinošais sods un milzu tiesvedība, bet miljoni tiltā «iemūrēto» euro dod iespēju nopirkta jaunu «politbrīgādi».

Baltu tautu un t.sk. latviešu tautas Tīkumības Kodekss (TK) sastāv no deviņiem paštīkumiem:

- 1) gudrība un atjautība;
- 2) čāklums-strādīgums-cītīgums-darba mīlestība jeb darba tīkums;
- 3) daiļums;
- 4) līksmība;
- 5) labestība;
- 6) zēlsīrība un labdarība;
- 7) līdzjūtība-līdzcītība;
- 8) gods un pašciena;
- 9) drošīrība un bezbaīlība.

Tīkumības Kodeksā ir deviņi laužīti:

- 1) mīlestība un piedosana;
- 2) saderība jeb draudzība;
- 3) godīgums un vārda turēšana;
- 4) savstarpēja cīņa;
- 5) viesmīlība;
- 6) godbījība (pret vecākiem cilvēkiem, kā arī taisnīgākiem un gudrākiem cilvēkiem);
- 7) devība un savstarpējā palīdzība;
- 8) taisnīgums (līdzīgs līdzīgos);
- 9) labskanīgums jeb svešvārdā — reputācija (cilvēka, ģimenes, dzimtas novērtējums un uzskats par viņiem citu cilvēku apzinā).

Tīkumības Kodeksā ir viens dievtikums — būt DIEVBĪJIGAM — dzīvot pēc Dieva padoma, ievērot Dieva dotās laikritas svētes. Jāņem vērā, ka latvietis nav hrīstietis, viņš nebaidās no Dieva kā hrīstietis no Ješua un viņa radīem. Latvietis nav hrīstīgās baznīcas īpašums. Dievbījība nav balstīta uz bailem un verdzīskumu. Latvietim tā ir godbījība, tā ir dzīvošana pēc Dabas likumiem un Dieva padoma. Latvietis Dievu daudzina un godina.

Tīkumība ir, pirmkārt, Pienākums un atbildība, un tīkai otrkārt — Tiesības, turpretim Likums ir pavēle, kuram seko sods par nepakļaušanos vai neizpildīšanu.

Paražas, kā viens no Tautisma balstiem, ir tūkstošgadīgo vērtību nospie-dums tautas kopatmiņā. Tās nāk no tautas, ne no valsts. Tās ir izstrādājušās gadu tūkstošos, tautas kopdzīves īaikā. Paražu normas nāk no audzināšanas, tās faktiski tiek mantotas no paaudzes paaudzē. Paražām nav spaidu rakstura kā valsts tiesībām, paražu normām nav valsts aizsardzības, tās it kā var pildīt un nepildīt, bet, jo garīgi attīstītāka un senāka tauta, jo stiprākas ir paražas. Paražas aizsargā paši sabiedrību. Daudzdas paražas noteica kopsadzīves prasi-sības, bet tīkpat daudzas dabas ģeo-grāfiskā aīnava un jaunradītā kultūras ģeogrāfiskā aīnava. Pēdējās bieži vien diktēja gan ēšanas, gan gērbšanās, gan uzvedības normas. Āreji paražas varbūt izpaužas vai atgādina «objektīvās tie-sības», bet savā būtībā paražās ietvertā pavēle ir vēsturiska un tīkumīska norma. Paražas diktē ne tīkai pieklājību, laipnību, t.i., ārejo uzvešanos sabiedrībā (piemēram, vai džemperī un kedās var apmeklēt teātra izrādi), bet arī starp-tautisko uzvedību — līgumu slēgšanu, attiecības ar ārzemju ciemiņiem, pat iekarotājiem. Paražas un vēsturiskā tautas tīkumība iet roku rokā, jo tīkumība balstās paražās.

(Turpinājums nākamreiz)

**Dr. VALDIS ŠTEINS,
Triju Zvaigžņu ordeņa komandieris**

P.S. Autors ir neatkarīgs zinātnieks un pētnieks un pauž savu zinātnisko viedokli akadēmiskās brīvības ietvaros. Priešlikumi ir domāti kā akadēmiskas diskusijas piennesums Latvijas un citu Pasaules valstu etnoloģijai, ģeogrāfijai, vēsturei, ģeopolitoloģijai, valstsmācībai, tiesību zinātnei un praksei.